

KULTURSKOLANS UPPDRAG

Om styrning, mål och uppdrag
för kommunernas kulturskoleverksamhet

Kulturskolerådet är en ideell, partipolitiskt och fackligt obunden förening där kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskoleverksamhet.

Vår vision är att alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

Kulturskolerådet bildades 1996 (då under namnet Sveriges musik- och kulturskoleråd, SMoK) och har idag omkring 90 procent av landets kommuner som medlemmar.

Organisationen verkar genom opinionsbildning, ledarstöd, omvärldsbevakning, kurser och konferenser samt olika utvecklingsprojekt för att stärka förutsättningarna för landets kulturskolor. Kulturskolerådet arrangerar bland annat återkommande Kulturskoledagarna.

Läs mer på www.kulturskoleradet.se

Foto: Unsplash

© Kulturskolerådet 2025

.....
Kulturskolerådet | Box 190 | 10123 Stockholm
E-post: generalsekreterare@kulturskoleradet.se | www.kulturskoleradet.se

INNEHÅLL

FÖRORD	4
RESULTAT FRÅN ENKÄT	6
DOKUMENTERADE SYFTEN OCH MÅL	6
Mål genom politiska beslut	6
Kulturskolans målgrupp	7
Olika konstformer och uttryck	7
Breddat deltagande	7
Kännedom om uppdraget	9
Tydliga prioriteringar	10
Ökat engagemang från politiken	11
Ökad kunskap bland politiker	11
Övriga synpunkter	14
SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	17

FÖRORD

Kulturskolorna är den största offentliga satsning vi har på barnkultur i Sverige. Sammantaget satsar kommunerna över 3 miljarder på kulturskoleverksamhet. Över 200 000 unga deltar årligen i verksamheten. Efter biblioteken är kulturskoleverksamheten den största posten i kommunernas kulturbudget.

Biblioteken har lagstiftning och nationella riktlinjer. Kulturskolorna saknar detta och styrs utifrån lokala prioriteringar eller ett lokalt uppdrag. Riksdagen har dock 2018 antagit propositionen *En kommunal kulturskola för framtiden – en strategi för de statliga insatserna* (Prop. 2017/18:164). I den presenteras mål för de statliga insatserna till kulturskolan. Målet är att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar. För att nå det övergripande målet ska staten bidra till att tillgänglighet och jämlikhet främjas, utveckling av ett brett och angeläget utbud av kulturella och konstnärliga uttryck, hög kvalitet såväl i den breda som i den fördjupade

undervisningen samt god kompetensförsörjning.

Men hur ser då det lokala uppdraget ut för kulturskolorna? Och hur ser verksamhetschefer, lärare och lokala politiker på uppdraget? Finns det skillnader mellan dessa aktörer på hur de ser på kulturskolans uppdrag?

I januari 2025 tog Kulturskolerådet initiativ till en undersökning om kulturskolans uppdrag och resultatet publiceras i denna rapport. Undersökningen är baserad på en enkät som gick ut till landets kulturskolechefer, lärare och nämndsordförande (med ansvar för kulturskolefrågor). En liknande undersökning genomfördes bland chefer 2022.

I denna rapport finns resultat från enkäten samt slutsatser och förslag. Vår önskan är att rapporten ska bidra till att öka det politiska engagemanget för kulturskolorna samt vara ett underlag för fortsatt diskussion om hur kulturskolorna kan stärkas och utvecklats så att fler unga får möjlighet till kulturutövande.

Torgny Sandgren
generalsekreterare, Kulturskolerådet

RESULTAT FRÅN ENKÄT

I detta avsnitt presenteras resultatet från enkäten om kulturskolans uppdrag och förutsättningar. En enkät riktades till verksamhetschefer för musik- och kulturskolor och skickades ut till de 286 kommuner som har kulturskoleverksamhet. Den besvarades av chefer i 232 kommuner, vilket ger en svarsfrekvens på 81 procent.

En liknande enkät skickades även till pedagoger och lärare i landets musik- och kulturskolor. Den besvarades av totalt 632 personer, vilket ger ett brett underlag, även om exakt svarsfrekvens inte kan fastställas.

Enkäten till politiker (nämndsordförande eller motsvarande) besvarades av 154 av 286 mottagare, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 54 procent. Svar har inkommit från olika typer av kommuner, och resultaten bedöms därmed kunna ses som representativa för landet som helhet.

DOKUMENTERADE SYFTEN ELLER MÅL

I enkäterna fanns en fråga om huruvida det fanns dokumenterade syften eller mål formulerade för kulturskolan i aktuell kommun.

Svar i procent (2025):	JA	NEJ
Chefer:	68	32
Nämndsordförande:	78	22
Lärare/pedagoger:	88	12
Chefer (2022):	76	24

Det är anmärkningsvärt att just lärarna i högre grad än både chefer (68 procent) och

nämndsordförande (78 procent) uppger att det finns dokumenterade syften eller mål för kulturskolan – hela 88 procent svarar ja på frågan. Skillnaden kan tolkas som att lärare i sin yrkesvardag utgår från en mer praktisk förståelse av uppdraget, medan cheferna gjort en strängare bedömning av vad som krävs för att något ska räknas som ett tydligt dokumenterat mål. Resultatet understryker ledningens viktiga roll: att inte bara säkerställa att styrningen är förankrad på politisk nivå, utan också att förklara och översätta den så att lärare förstår hur beslut och styrdokument hänger ihop med det pedagogiska arbetet. Här finns en nyckel för att skapa samsyn i hela organisationen och för att undvika att olika tolkningar av uppdraget uppstår mellan nivåerna.

En möjlig förklaring till att andelen chefer som uppger att det finns ett dokumenterat mål har minskat med 8 procentenheter sedan 2022 kan vara att deras tolkning av vad som utgör ett tydligt dokumenterat uppdrag har utvecklats. Diskussionen om behovet av tydligare styrning, tillsammans med uppmaningar om översyn och revidering av uppdraget, kan ha lett till en mer kritisk syn. Det räcker inte längre att målen finns formulerade – de ska också vara kända, relevanta och användbara som styrinstrument i verksamheten.

De som svarat nej ombads vidare att svara på om kulturskolans uppdrag eller mål fanns inom ramen för övergripande strategi eller mål för politikområdet, alter-

nativt att de inte visste skälet till varför ett uppdrag inte fanns formulerat.

I enkäten från 2022 angav 76 procent av cheferna att uppdraget rymdes inom ett mer övergripande mål och 24 procent svarade att de inte visste varför mål saknades. Det är därmed inte säkert att dokumentationen i sig har minskat, utan snarare att chefernas syn på vad som krävs för att kalla något ett 'dokumenterat uppdrag' har förskjutits mot ökad konkretisering och användbarhet.

MÅL GENOM POLITISKA BESLUT

Cheferna, lärare och nämndsordförande fick också svara på huruvida kulturskolans mål var beslutade i en politisk nämnd eller i fullmäktige.

Svar i procent (2025):	JA	NEJ
Chefer:	89	11
Nämndsordförande:	94	6
Lärare/pedagoger:	93	7
Chefer (2022):	83	17

Jämfört med 2022 visar resultaten från 2025 en tydlig ökning – sammanlagt 8 procentenheter – i andelen som uppger att kulturskolans mål är beslutade i en politisk nämnd eller i fullmäktige. Det tyder på en starkt politisk förankring av kulturskolans uppdrag. Att målen i högre grad beslutas politiskt kan bidra till ökad legitimitet, långsiktighet och tydlighet i verksamhetens inriktning – något som också efterfrågades i 2022 års rapport. Det kan även spegla en ökad medvetenhet bland chefer, lärare och nämndsordförande om vikten av en formell beslutsgång för styrning.

KULTURSKOLANS MÅLGRUPP

I enkäten fick chefer, lärare och nämndsordförande bedöma om målen tydligt beskrev vilka målgrupper som ska prioriteras.

Svar (2025):	Tydliga	Otydliga
Chefer:	76	24
Nämndsordförande:	94	6
Lärare/pedagoger:	82	18
Chefer (2022):	72	28

FLER KONSTFORMER ELLER UTTRYCK

I enkäten fick respondenterna ta ställning till om de ansåg att de lokala målen för kulturskolan var tydliga kring att utveckla nya ämnen, konstformer eller uttryck. I enkäten från 2022 svarade en majoritet bland cheferna, 54 procent, att målen inte är tydliga.

Svar (2025):	Tydliga	Otydliga
Chefer:	46	54
Nämndsordförande:	81	19
Lärare/pedagoger:	54	46
Chefer (2022):	46	54

BREDDAT DELTAGANDE

Respondenterna fick även ta ställning till om de ansåg att de lokala målen för kulturskolan var tydliga kring att bredda deltagande eller nå nya målgrupper. I enkäten från 2022 angav 60 procent av cheferna att målen är tydliga och 40 procent svarade att de inte ansåg att målen var tydliga på att bredda deltagandet.

Svar i procent (2025):	Tydliga	Otydliga
Chefer:	68	32
Nämndsordförande:	91	9
Lärare/pedagoger:	75	25
Chefer (2022):	60	40

I frågan om målgrupper och tillgänglighet är bilden genomgående positiv. I genomsnitt menar 84 procent av chefer, lärare och nämndsordförande att målgruppen är tydligt definierad, vilket är en tydlig uppgång sedan 2022 års mätning (då 72 procent av cheferna uppgav detta). Även när det gäller breddat deltagande – det vill säga ambitionen att nå nya grupper – är

.....
”När det inte finns ett tydligt uppdrag taget av politiken blir det svårt att leda verksamheten.”
.....

– Chef i kulturskola

resultaten starka: i snitt anser 78 procent att målen är tydliga. Men här framträder också en skillnad mellan aktörsgrupperna. Hela 91 procent av nämndsordförandena menar att målen är tydliga, medan motsvarande andel är 75 procent bland lärarna och 68 procent bland cheferna. Det tyder på att politiken i högre grad än verksamheten upplever att ambitionen är klar, vilket i sin tur pekar på en utmaning i hur målen kommuniceras och förankras.

En ännu större skillnad syns i frågan om att utveckla nya ämnen, konstformer och uttryck. Här svarar 81 procent av nämndsordförandena att målen är tydliga, medan motsvarande andel endast är 54 procent bland lärarna och 46 procent bland cheferna. Genomsnittet landar på 60 procent, vilket gör detta till det svagaste området i hela paketet. Sammantaget visar resultaten att viljan att bredda kulturskolans verksamhet ofta finns på den politiska nivån, men att detta inte upplevs som tillräckligt tydligt eller genomfört av dem som leder eller arbetar i verksamheten. Detta understryker behovet av fördjupad dialog och samsyn – inte minst kring hur målformuleringar förstås och omsätts i praktiken.

NÅ FLER

I enkäten fick respondenterna ta ställning till om uppdraget rymmer ambition om att nå fler. Denna fråga saknades i enkäten från 2022.

Svar i procent (2025):	Tydliga	Otydliga
Chefer:	73	27
Nämndsordförande:	91	9
Lärare/pedagoger:	79	21

Vad gäller frågan om att nå fler – en aspekt som inte fanns med i 2022 års enkät – visar resultaten från 2025 en i grunden positiv bild: i genomsnitt anser 81 procent av aktörerna att uppdraget är tydligt i detta

avseende. Samtidigt framträder även här en skillnad mellan grupperna. Hela 91 procent av nämndsordförandena menar att målen är tydliga, jämfört med 79 procent av lärarna och 73 procent av cheferna. Precis som i frågorna om nya målgrupper och nya uttryck ser politiken i högre grad än verksamheten en tydlighet i styrningen. Det kan indikera att chefer och lärare, som står närmare den praktiska verkligheten, efterfrågar mer konkreta och operativa formuleringar kring hur ambitionen att nå fler faktiskt ska realiseras i vardagen. Resultatet speglar därmed ett återkommande mönster: politisk nivå uppfattar styrningen som tydligare än vad den görs av dem som ska omsätta den i praktiken. Detta understryker behovet av att skapa gemensamma tolkningsramar och stärkt dialog mellan politik, ledning och pedagoger.

KÄNNEDOM OM UPPDRAGET

I enkäten från 2025 fick respondenterna uppskatta chefer, lärare och nämndsordförandes kännedom om uppdrag och mål.

Bland cheferna uppger 98 procent att de har kännedom om uppdraget. Nämndsordförande bedömer att 98 procent av cheferna har kännedom om uppdraget. Lärarna bedömer att 96 procent av verksamhetscheferna har kännedom om uppdraget.

Chefers kännedom om uppdraget

Svar i procent (2025):	Känt	Inte känt
Chefer:	98	2
Nämndsordförande:	98	2
Lärare/pedagoger:	96	4

Respondenterna i enkäten fick bedöma huruvida uppdraget var känt bland lärare och pedagoger. Cheferna uppgav att uppdraget var känt av 95 procent av lärarna. Nämndsordförande uppskattade att uppdraget var känt bland 94 procent av lärarna. Lärarna själva uppskattade att uppdraget var känt av 89 procent. I enkäten från

2022 uppskattade cheferna att uppdraget var känt bland 80 procent av lärarna och pedagogerna.

Lärares kännedom om uppdraget

Svar i procent (2025):	Känt	Inte känt
Chefer:	95	5
Nämndsordförande:	98	2
Lärare/pedagoger:	96	4
Chefer (2022):	80	20

Kännedomen om kulturskolans uppdrag framstår som mycket god – och är dessutom ett område där det råder stark samsyn mellan aktörerna. Över 95 procent i samtliga grupper (chefer, lärare och nämndsordförande) bedömer att cheferna har god kännedom om uppdraget. Även lärarnas kännedom bedöms som hög: chefer och nämndsordförande uppskattar detta till 94–95 procent, medan lärarna själva skattar sin kännedom något lägre – till 89 procent – vilket ändå är en tydlig ökning från 2022 års 80 procent.

Resultaten visar på en mycket hög grad av kännedom om uppdraget – över 95 procent anger att de själva eller andra aktörer känner till det. Men här finns en viktig distinktion: att ha kännedom är inte detsamma som att faktiskt veta hur uppdraget ser ut. Flera av frågorna i enkäten, exempelvis om målen är politiskt beslutade, är binära till sin karaktär – antingen är de det eller inte. När svaren skiljer sig markant mellan grupperna tyder det på att lärarnas och chefernas ”kännedom” ofta bygger på en subjektiv upplevelse snarare än faktisk insikt i beslutsprocesser och styrdokument. Detta innebär att den höga kännedomen inte nödvändigtvis speglar en gemensam och korrekt förståelse av uppdraget. För att undvika missförstånd och parallella tolkningar behöver organisationen därför arbeta mer aktivt med att översätta formella beslut till en konkret förståelse i vardagen.

ENGAGEMANG FÖR UPPDRAGETS GENOMFÖRANDE

Chefer, nämndsordförande och lärare fick i enkäten bedöma engagemanget för att nå kulturskolans uppdrag. Denna fråga saknades i enkäten från 2022.

Chefs engagemang för att nå mål

Svar i procent:	Starkt	Svagt
Chefer (självskattning):	100	0
Nämndsordförande:	80	20
Lärare/pedagoger:	91	9

Samtliga chefer uppger att deras eget engagemang för att nå kulturskolans mål är starkt. Detta bekräftas också av lärarna, där 91 procent bedömer chefernas engagemang som starkt. Däremot gör nämndsordförandena en något mer återhållsam bedömning – 80 procent anser att engagemanget är starkt. Sammantaget visar resultaten att cheferna själva ser sig som mycket drivande i att förverkliga uppdraget, men att denna självbild inte delas fullt ut av alla andra aktörer. Det kan peka på olika förväntningar på vad ”engagemang” innebär i praktiken.

Nämndsordförandes engagemang för att nå mål

Svar i procent (2025):	Starkt	Svagt
Nämndsordförande (självskattning):	80	20
Chefer:	100	0
Lärare/pedagoger	91	9

När det gäller nämndsordförandenas egen bedömning av sitt engagemang svarar 80 procent att det är starkt. Det är en något lägre nivå än bland chefer och lärare, vilket kan spegla politikernas roll som mer indirekt ansvariga för uppdragets genomförande. De är beroende av att beslut omsätts i verksamheten snarare än att själva vara delaktiga i det dagliga arbetet. Samtidigt kan resultatet tyda på att poli-

tikerna i vissa fall är mer återhållsamma i sin självskattning, eller att de definierar engagemang på ett annat sätt än professionen gör. Skillnaden markerar vikten av en tydligare dialog om vad engagemang innebär på olika nivåer, och hur politiskt stöd bäst kan bidra till att uppdraget förverkligas i praktiken.

Lärares engagemang för att nå uppdrag och mål

Svar i procent:	Starkt	Svagt
Lärare (självskattning):	87	13
Chefer:	90	10
Nämndsordförande:	93	7

Även när det gäller lärarnas engagemang är bilden huvudsakligen positiv. Chefer och nämndsordförande skattar andelen starkt engagerade lärare till omkring 90 procent, och lärarna själva ligger strax under, på 87 procent. Det tyder på en bred uppslutning kring kulturskolans mål, även om skillnaden mellan grupperna visar att lärarna själva gör en något mer nyanserad bedömning av sitt engagemang. Resultaten pekar på att lärarnas vilja att bidra finns, men att det också kan finnas hinder eller villkor i vardagen som gör att engagemanget inte alltid upplevs lika starkt av de som befinner sig i verksamheten.

Sammantaget visar resultaten visar att engagemanget för att nå kulturskolans mål är starkt på alla nivåer – men också att det finns skillnader i hur aktörerna bedömer både sig själva och varandra. Cheferna framstår som mest samstämmiga: de uppger själva ett starkt engagemang och bekräftas i hög grad av lärarna, men får en mer återhållsam bedömning från politikerna. Nämndsordförande skattar sitt eget engagemang lägre än både chefer och lärare gör, vilket kan spegla deras mer indirekta roll i genomförandet. Lärarna, slutligen, uppfattas av både chefer och politiker som mycket engagerade, men skattar själva sitt engage-

mang något lägre. Denna variation tyder på att begreppet ”engagemang” tolkas olika på de tre nivåerna. För chefer kan det handla om ledarskap och styrning, för lärare om det dagliga arbetet i klassrummet, och för politiker om att skapa långsiktiga förutsättningar. Sammantaget visar resultaten att viljan att bidra är stark, men att samsynen kring hur engagemang tar sig uttryck och omsätts i praktiken behöver utvecklas genom dialog mellan nivåerna.

ÖPPENHET FÖR ATT ÄNDRA ARBETSFORMER SÅ ATT UPPDRAGET NÅS

Chefer, nämndsordförande och lärare fick i enkäten bedöma öppenheten för att ändra arbetsformer i syfte att nå kulturskolans mål. Denna fråga saknades i enkäten från 2022.

Chefers öppenhet för att ändra arbetsformer

Svar i procent (2025):	Starkt	Svagt
Chefer (självskattning):	100	0
Nämndsordförande:	80	20
Lärare/pedagoger	91	9

Samtliga chefer uppger att de är starkt öppna för att ändra arbetsformer för att möta kulturskolans uppdrag. Även lärarna bekräftar denna bild (91 procent), medan nämndsordförandena är något mer återhållsamma i sin bedömning (80 procent). Detta kan tolkas som att cheferna själva ser anpassningsförmåga som en självklar del av sitt ledarskap, medan politiken gör en mer försiktig värdering av i vilken grad cheferna är öppna för förändring.

Nämndsordförandes öppenhet för att ändra arbetsformer

Svar i procent (2025):	Starkt	Svagt
Nämndsordförande (självskattning):	80	20
Chefer:	100	0
Lärare/pedagoger	91	9

När det gäller nämndsordförandenas egen öppenhet uppger 80 procent att den är stark. Chefer och lärare skattar den dock högre – 100 respektive 91 procent. Det tyder på att politikerna själva är något mer återhållsamma i sin självbild, medan professionen i större utsträckning uppfattar att politikerna är öppna för förändringar. Skillnaden visar att öppenhet kan förstås på olika sätt beroende på om man ser det som en politisk vilja att fatta nya beslut eller som en beredskap att förändra arbets sätt i praktiken.

Lärares öppenhet för att ändra arbetsformer

Svar i procent (2025):	Starkt	Svagt
Lärare (självskattning)	91	9
Chefer:	100	0
Nämndsordförande:	80	20

Även lärarna uppvisar en hög grad av öppenhet – 91 procent uppger själva att de är beredda att ändra arbetsformer för att nå uppdraget. Chefer och nämndsordförande skattar lärarnas öppenhet ännu högre. Detta tyder på en stark vilja hos pedagogerna att anpassa undervisningen, samtidigt som de själva gör en något mer nyanserad bedömning än vad andra aktörer gör. Här kan det finnas en insikt om praktiska hinder som gör att full flexibilitet inte alltid är möjlig i vardagen.

Resultaten visar sammantaget att öppenheten för att ändra arbetsformer är mycket hög i alla tre grupper. Samtidigt framträder återkommande skillnader i självskattning jämfört med hur övriga aktörer bedömer gruppens öppenhet. Chefer ser sig som helt öppna för förändringar, men politikerna gör en mer försiktig värdering. Nämndsordförande skattar sitt eget engagemang lägre än vad både chefer och lärare gör, vilket kan spegla en mer återhållsam syn på sin roll. Lärarna själva skattar sin öppenhet något lägre än andra

gör, vilket sannolikt avspeglar de praktiska utmaningar de möter i vardagen. Mönstret pekar på att öppenhet för förändring är en gemensam resurs i hela styrkedjan – men också att det finns olika tolkningar av vad förändringsvilja innebär på respektive nivå. Detta understryker behovet av att tydliggöra roller och förväntningar, så att öppenheten kan omsättas i konkreta och samordnade förändringar.

TYDLIGARE PRIORITERINGAR

I enkäten fanns en fråga om det vore önskvärt att de lokala politikerna tog beslut om att revidera kulturskolans uppdrag i syfte att bli tydligare om vad som ska prioriteras. I enkäten från 2022 svarade 59 procent av cheferna att det vore önskvärt att uppdraget revideras för ökad tydlighet. 41 procent menade att det inte är önskvärt.

I enkätens öppna fråga anger flera chefer att de redan har ett tydligt uppdrag och inte ser behov av revidering. Andra påpekade också att uppdraget inte får bli för detaljerat, vilket kan förklara att 51 procent (2025) inte ansåg det önskvärt att uppdraget förtydligas.

Revidera kulturskolans uppdrag

Svar (2025):	Önskvärt	Inte önskvärt
Chefer:	47	53
Nämndsordförande:	59	41
Lärare/pedagoger:	58	42
Chefer (2022):	59	41

Frågan om tydligare prioriteringar genom politisk revidering av uppdraget delar uppfattningarna. Bland lärare och nämndsordförande finns en majoritet (58–59 procent) som anser det önskvärt att tydliggöra vad som ska prioriteras. Cheferna är dock mer tveksamma – och har blivit ännu mer återhållsamma jämfört med 2022. Då såg 59 procent ett behov av revidering, men i 2025 års undersökning har den siffran

.....
"Styrning får inte ske på bekostnad av friheten till konstnärlig utveckling."
.....

– Lärare i kulturskola

sjunkit till 47 procent.

I kommentarerna från cheferna framgår att många redan upplever uppdraget som tillräckligt tydligt, och att en alltför detaljerad styrning kan vara problematisk. Detta tyder på att det finns en balansgång mellan behovet av styrande tydlighet och verksamhetens autonomi. Den minskade önskan om revidering bland cheferna kan spegla en mognad i styrningen – men också tyda på att det finns ett behov av att säkra en gemensam tolkning av uppdraget, snarare än att förändra det i grunden.

ÖKAT ENGAGEMANG FRÅN LOKALA POLITIKER

Respondenterna fick i enkäten svara på om de ansåg det önskvärt att engagemanget från de lokala politikerna bör öka. I enkäten från 2022 svarade 92 procent av cheferna att det vore önskvärt att engagemanget ökar, 8 procent såg inte det behovet. Inspel i enkätens öppna frågor visar att de som inte ansåg att engagemanget behöver öka var relaterat till att de redan upplevde ett högt engagemang, och var nöjda med det.

Ökat engagemang från politiker på lokal nivå

Svar (2025):	Önskvärt	Inte önskvärt
Chefer:	84	16
Nämndsordförande:	78	22
Lärare/pedagoger:	90	10

I 2022 års undersökning uppgav 92 procent av cheferna att det vore önskvärt med ett ökat engagemang från lokalpolitikerna, medan endast 8 procent inte såg det behovet. Årets resultat visar en fortsatt stark vilja till ökat politiskt engagemang: 84 procent av cheferna instämmer i detta, liksom 78 procent av nämndsordförandena och hela 90 procent av lärarna.

Skillnaden mellan grupperna är intressant. Lärarna ligger högst i sin önskan om

ökat engagemang, vilket kan tolkas som ett behov av att politikerna i högre grad synliggör och stöttar verksamhetens vardag. Cheferna och nämndsordförandena ligger något lägre, men majoriteten i båda grupperna ser fortfarande ett större politiskt engagemang som positivt. Sammantaget tyder resultaten på att förväntningarna på politiken är fortsatt höga – men att aktörerna kan ha olika bilder av hur engagemanget bäst ska ta sig uttryck, och var gränsen går mellan stöd och detaljstyrning.

ÖKAD KUNSKAP BLAND LOKALA POLITIKER

I enkäten fanns en fråga om huruvida det vore önskvärt att de lokala politikernas kunskap om kulturskolan ökade. I enkäten från 2022 svarade nästan alla chefer (93 procent) att det vore önskvärt att politikernas kunskap om kulturskolan ökade, 7 procent såg inte det behovet.

Ökad kunskap bland politiker

Svar (2025):	Önskvärt	Inte önskvärt
Chefer:	88	12
Nämndsordförande:	84	16
Lärare/pedagoger:	97	3
Chefer (2022):	93	7

När det gäller önskan om ökad kunskap bland lokala politiker är stödet fortsatt starkt från samtliga grupper. 88 procent av cheferna och 97 procent av lärarna menar att det vore önskvärt, medan 84 procent av nämndsordförandena instämmer.

Jämfört med 2022 har stödet från cheferna minskat något (från 93 till 88 procent), men ligger fortsatt på en hög nivå. Det tyder på att kunskapsbehovet fortfarande upplevs som reellt, även om fler idag kanske upplever en förbättrad dialog eller ökad förståelse från politiken.

Det är särskilt intressant att nästan alla lärare efterfrågar ökad kunskap – möjligen

som ett sätt att stärka förståelsen för deras roll, utmaningar och behov i det praktiska genomförandet av kulturskolans uppdrag. Att en viss andel nämndsordförande inte ser samma behov kan tyda på olika uppfattningar om hur väl politik och verksamhet förstår varandra – vilket i sig motiverar fortsatt dialog.

ENGAGEMANG OCH ANSVAR FÖR ATT NÅ MÅL

I enkäten från 2025 fanns en fråga om engagemang och ansvarstagande för att uppdraget skall nås, en fråga som inte fanns med i enkäten från 2022.

Svar (2025):	Stort	Litet
Chefer:	97	3
Nämndsordförande:	93	7
Lärare/pedagoger:	87	13

Ansvarstagandet för att uppdraget ska nås upplevs som starkt förankrat i hela styrkedjan. 97 procent av cheferna uppger att de i stor eller mycket stor utsträckning tar ansvar för uppdraget – en uppfattning som delas av 93 procent av nämndsordförandena och 87 procent av lärarna. Det visar på ett brett och delat engagemang där uppdraget inte bara är välkänt utan också aktivt omsätts i handling. Denna starka förankring mellan politik, ledning och profession utgör en viktig grund för att bedriva en sammanhållen och utvecklingsinriktad kulturskoleverksamhet.

BEHOV AV UTBILDNING OCH FÖRDJUPNING

Respondenterna fick i enkäten från 2025 bedöma behov av utbildning i syfte att nå uppdraget.

Svar (2025):	Stort	Litet
Chefer:	72	28
Nämndsordförande:	55	45
Lärare/pedagoger:	69	31

Behovet av utbildning och fördjupning kring kulturskolans uppdrag bedöms som betydande av alla tre grupper. 72 procent av cheferna och 69 procent av lärarna uppger att behovet är stort eller mycket stort, vilket tyder på en bred insikt om att uppdraget kräver gemensam förståelse och kontinuerlig kompetensutveckling.

Att även 55 procent av nämndsordförandena ser ett stort behov stärker bilden av att detta inte bara är en fråga för professionen, utan även för politiken. Sammantaget pekar resultaten på en god grund för att initiera lokala och gemensamma processer för lärande och uppdragsförankring, där olika aktörer kan mötas i dialog snarare än bara styrning.

SYN PÅ KULTURSKOLELAG

En annan fråga som ställdes till samtliga grupper gällde huruvida det vore önskvärt att införa en särskild kulturskolelag, i likhet med bibliotekslagen.

Svar (2025):	Önskvärt	Inte önskvärt
Chefer:	91	9
Nämndsordförande:	59	41
Lärare/pedagoger:	92	8

Frågan om att införa en särskild kulturskolelag, likt bibliotekslagen, får ett starkt stöd från både chefer (91 %) och lärare (92 %), vilket signalerar ett tydligt önskemål om att säkra likvärdighet och långsiktiga förutsättningar för kulturskolan genom nationell reglering. Bland nämndsordförandena är stödet mer blandat – här svarar 59 procent att det vore önskvärt, medan 41 procent ställer sig tveksamma eller negativa. Det kan tyda på att frågan väcker olika tolkningar på politisk nivå, där vissa ser ett värde i lokal autonomi, medan andra är öppna för en starkare nationell struktur.

Samtantaget pekar resultaten på en

tydlig vilja inom verksamheten att stärka uppdraget genom lagstiftning, medan det politiska stödet ännu inte är lika samlat. Det talar för behovet av fortsatt dialog om vad en kulturskolelag skulle innebära i praktiken – och hur den skulle kunna utformas för att förena nationella ramar med lokal handlingsfrihet.

ÖVRIGA SYNPUNKTER

I enkäten från 2025 fanns en öppen fråga där respondenterna kunde kommentera sina svar, lämna inspel och framföra egna reflektioner. Svaren visar ett brett engagemang, men också nyanserade perspektiv på styrning, ansvar och utvecklingsbehov.

Flera respondenter uttrycker att de gärna ser ett ökat engagemang från politiken, särskilt i form av ett tydligt uppdrag och klara mål. Samtidigt betonas vikten av balans – styrning bör ske med respekt för verksamhetens professionella och konstnärliga autonomi. Som en chef uttrycker det: **”Det ska vara tydligt vad som ska göras – men inte hur.”**

Bland cheferna framkommer både nöjdhet och behov. En del anser att de redan har ett tydligt uppdrag och god dialog med politiken, och ser därför inget behov av revidering. Andra betonar att ett tydligt och förankrat uppdrag är avgörande för att kunna professionalisera verksamheten, möjliggöra uppföljning och stärka chefers mandat gentemot både personal och beslutsfattare.

Lärare och pedagoger uttrycker både engagemang och viss frustration. Vissa lyfter

en osäkerhet kring om ett uppdrag alls finns: **”Jag vet faktiskt inte om det finns ett formulerat uppdrag – det visar hur otydligt det är.”** Detta tyder på brister i kommunikation och uppdragsförankring i vissa verksamheter.

Samtidigt finns en tydlig vilja till delaktighet. Många efterfrågar tydlighet i mål och styrning, men varnar också för att detta inte får ske på bekostnad av den konstnärliga friheten: **”Styrning får inte ske på bekostnad av friheten till konstnärlig utveckling.”**

Flera pedagoger betonar vikten av att uppdraget utvecklas i takt med samhället och speglar en bredd av uttryck: **”Det är viktigt att kulturskolans traditionella ämnen får finnas kvar – men också att målen uppdateras så att fler känner sig inkluderade.”**

Andra pekar på att även när det finns politiska mål, når de inte alltid fram till den operativa verksamheten: **”Problemet är oftast att politikens mål för Kulturskolan inte kommuniceras till oss som jobbar i verksamheten.”**

Sammanfattningsvis visar de öppna svaren ett starkt engagemang från både chefer och lärare. Samtidigt framkommer att förankringen av uppdraget inte är självklar i alla led, och att behov finns av förbättrad kommunikation, gemensam tolkning och dialog mellan nivåer. Det tydliggör att kvaliteten i styrningen inte enbart beror på innehållet i besluten, utan i lika hög grad på hur de tolkas, förankras och genomförs i vardagen.

SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

En fjärdedel av landets kulturskolor saknar fortfarande dokumenterade mål eller syften för verksamheten. Det är i stort sett oförändrat sedan 2022, då en liknande andel chefer uppgav samma sak. Trots vissa mindre förändringar i resultaten visar 2025 års uppföljning att mycket är sig likt – flera av de utmaningar som identifierades i den tidigare studien kvarstår, och utvecklingen tycks i många avseenden ha stagnerat.

En tydlig iakttagelse i årets undersökning är att nämndsordförande – de lokala politiker som ansvarar för kulturskolefrågor – oftare än chefer och lärare bedömer att kulturskolans mål är tydliga, kända och politiskt förankrade. En särskilt tydlig skillnad framkommer i frågan om målen är tydliga kring att utveckla fler konstformer eller uttryck: här svarar 81 procent av nämndsordförande att målen är tydliga, jämfört med endast 54 procent av lärarna och 46 procent av cheferna. Denna typ av skillnader återkommer i flera delar av undersökningen och tyder på att det kan finnas ett glapp mellan politisk nivå och verksamhet när det gäller hur uppdraget uppfattas och tolkas i praktiken. Det understryker behovet av fortsatt dialog och samsyn kring uppdrag, mål och prioriteringar – inte minst för att säkra att styrningen är tydlig och förankrad i hela organisationen.

En annan tydlig skillnad framträder i frågan om hur väl lärarna själva anser sig känna till kulturskolans uppdrag. Här upp-

ger 89 procent av lärarna att de har kännedom om uppdraget – vilket kan tyckas högt, men är ändå avsevärt lägre än hur politiker och chefer uppfattar situationen. Nämndsordförande skattar att 98 procent av lärarna har kännedom om uppdraget, och cheferna anger 95 procent. Skillnaden tyder på att det finns en viss överskattning hos ledning och politisk nivå av hur väl uppdraget är förankrat bland pedagoger i praktiken. Detta understryker behovet av att inte bara formulera uppdraget tydligt – utan också säkerställa att det kommuniceras och diskuteras i vardagen, i dialog med dem som ska bära det i undervisningen.

En intressant iakttagelse i årets resultat är att lärare och pedagoger i ännu högre grad än både chefer och politiker anser att det är önskvärt att de lokala politikernas kunskap om kulturskolan ökar. Nästan 97 procent av lärarna instämmer i detta. En möjlig förklaring är att lärare och pedagoger mer sällan har direkta kontakter med politiken, vilket gör att de kan uppleva ett större avstånd mellan styrning och vardaglig verksamhet. För chefer och nämndsordförande, som oftare möts i formella sammanhang, är bilden inte lika entydig. Detta pekar på vikten av att skapa fler arenor där pedagoger får möjlighet att dela sin verksamhetsbild direkt med beslutsfattare – inte minst i syfte att öka förståelsen för verksamhetens behov och förutsättningar.

På flera områden är skillnaderna marginala. Något fler chefer svarar att målen är politiskt beslutade, men andelen med do-

kumenterade mål har minskat något. Målen upplevs fortfarande som otydliga när det gäller att nå nya målgrupper, utveckla nya uttrycksformer och bredda deltagandet – samma svagheter som lyftes 2022. Det finns därmed fortfarande ett behov av att förtydliga uppdraget i fler kommuner.

Engagemanget för att nå kulturskolans mål är genomgående starkt på samtliga nivåer, och kännedomen om uppdraget tycks ha ökat något – särskilt bland lärare. Samtidigt har färre chefer än tidigare uttryckt önskemål om att uppdraget revideras eller att det politiska engagemanget ökar. Det kan spegla att man känner sig nöjd med nuläget, eller en önskan om att behålla handlingsfrihet snarare än att få tydligare politisk styrning.

Med ett tydligt nationellt uppdrag blir det lättare att definiera behov, utveckla relevanta utbildningsvägar och säkerställa en jämn tillgång till kvalificerad personal över tid. Det skulle bidra till en mer robust kompetensförsörjning inom alla konstområden.

Sammantaget bekräftar årets undersökning mycket av det som redan framkom 2022: att det finns ett starkt engagemang och en bred uppslutning kring kulturskolans värde, men också ett fortsatt behov av förtydligade mål, förbättrad dialog mellan politik och verksamhet samt en tydligare prioritering av barn och ungas tillgång till kulturutövande.

SEX FÖRSLAG FÖR ATT STÄRKA KULTURSKOLAN

1. Kulturskolelag

Kommunernas kulturskoleverksamhet skyddas inte idag av nationell reglering eller lagstiftning, vilket kan betyda att den kan prioriteras bort om exempelvis kommunens ekonomi är dålig. Detta kan skapa oacceptabla skillnader för barns möjligheter till kulturutövande. Kulturskolerådet vill därför se en lag som säkrar att kul-

turskolorna fortsatt kan verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att stärka ungas kulturutövande, konstnärliga uttryck och färdigheter, främja konstformernas utveckling och intresset för konstnärlig bildning och utbildning samt bidra till goda uppväxtvillkor. Lagen bör likt bibliotekslagen kräva lokala och regionala kulturskoleplaner som följs upp och visar på vilka ambitioner som finns, vilket kan öka det lokalpolitiska engagemanget för barns kulturutövande och därmed alla ungas likvärdiga tillgång till kulturskolans verksamhet.

2. Ökad dialog med politiker på lokal nivå

Kulturskolerådet ser behovet av att, tillsammans med andra aktörer som exempelvis SKR, hitta former för dialog och möten mellan kulturskoleföreträdare och politiker på lokal och regional nivå. Detta bör göras i syfte att öka kunskapen om kulturskolornas arbete med ungas kulturutövande, utmaningar och utvecklingsbehov.

3. Stimulera översyn och revideringar

Kulturskolerådet bedömer att kommunerna regelbundet bör ta initiativ till att se över kulturskolans uppdrag och i dialog med chefer, pedagoger och unga skapa processer så att uppdraget kan förtydligas i önskvärd riktning, exempelvis genom *Kulturskoleplaner*. Implementering av barnkonvention som lag, barns behov, regionala och nationella mål samt andra omvärldsfaktorer kan föranleda att kulturskolans uppdrag behöver justeras eller omprövas.

4. Tydligare prioritering på unga

Kulturskolerådets vision är att alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet. Vi menar vidare att det finns goda skäl till

att prioritera unga, främst utifrån att det redan finns politiskt antagna mål, styrdokument och konventioner. I Kulturskolerådets rapport "Var kommer barnen in?" kan vi dock se att endast 36 procent av regionernas kulturverksamhet riktas till unga. Vad betyder det att prioritera och särskilt uppmärksamma unga inom kulturpolitiken? I tidigare nämnda rapport konstateras det att regionerna har svårt att svara på frågan om hur stor andel av resurserna som läggs på unga. Här behövs kraftfulla åtgärder och förbättrade system så att det enkelt går att följa och utvärdera ambitionerna för barn och unga. En översyn bör göras för att se hur regelverk, instruktioner och uppföljningssystem kan upprättas så att en nationell myndighet kan sammanställa detta och årligen rapportera situation och utvecklingsbehov. Kulturskolerådets bedömning är att samtliga nivåer bör sträva mot att mer än hälften av resurserna riktas till unga. Det är utmärkt att barn och unga omnämns som prioriterade i olika styrdokument och konventioner, men det är av högsta vikt att också titta på utfallet och efter det prioritera utvecklingsinsatser och omprioriteringar.

5. Ökat statligt ansvar för talangutveckling

Det övergripande målet för de statliga insatserna till stöd för kulturskolan (utifrån aktuell proposition) är att främja dess möjligheter att erbjuda unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar. Kulturskolerådet menar att det idag saknas adekvat stöd för talangutveckling och att det därför bör finnas ett statligt ansvar för talangutveckling inom olika konstområden. Regionernas ansvar för talangutveckling bör stärkas och klargöras inom kultursamverkansmo-

dellen. Få kommuner har själva möjlighet att ta fram satsningar på talangutveckling inom alla konstformer och ett utvecklat regionalt arbete kunde stärka möjligheterna för unga som vill fördjupa sig inom en konstform. Till detta är det också nödvändigt att staten tydliggör sitt ansvar för att det finns nationella och internationella sammanhang där unga kan utvecklas.

6. Bättre förutsättningar för regioner att främja ungas kulturutövande

Nuvarande förordning (2010:2012) omfattar biblioteksverksamhet men inte kulturskoleverksamhet. Förordningen har även utmaningar då den blandar såväl konstformer med verksamhetsformer som vilka delar av kulturlivet den omfattar. Inom film är det hela det filmkulturella området som skall främjas, men inom teater, dans och musik avgränsas stödet till professionella. Den regionala kulturen har starkt bidragit till att utveckla kulturskolornas verksamhet i vissa regioner, exempelvis inom filmområdet. Flera har dock påpekat att gällande förordning försvårar arbete med ungas kulturutövande och samarbete med kulturskolor inom alla konstområden. Via regionerna finns det goda möjligheter att bidra till att stärka ungas möjligheter till kulturutövande och stärka infrastrukturen för lokal kulturskoleverksamhet. Det är också glädjande att kulturskolornas betydelse har fått en mer central roll i de regionala kulturplanerna. Det är då problematiskt om viljan att satsa på unga ska begränsas av gällande förordning. Det regelverk som idag styr statens stöd till regional kulturverksamhet rymmer biblioteksverksamhet, men inte kulturskoleverksamhet. Kulturskolerådet bedömer att ett stärkt regionalt arbete kan utveckla barns möjligheter till kulturutövande och stärka infrastrukturen för lokal kulturskoleverksamhet.

Avs:
Kulturskolerådet
Box 190, 101 23 Stockholm

KULTURSKOLERÅDET

